

УДК 378.18+793.3(07)

Л. Ю. Гекалюк

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ХОРЕОГРАФІЇ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ “ТАНЦЮВАЛЬНОГО МАРАФОНУ «МИ – УКРАЇНЦІ!»”

У статті досліджується питання розвитку творчого потенціалу студентської молоді засобами хореографії. Зокрема описується досвід проведення “Танцювального марафону «Ми – українці!»” в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. Акцентується увага на його розвивальному та виховному значенні для студентів усіх спеціальностей і передусім для студентів-хореографів.

Ключові слова: творчий потенціал, танцювальний марафон, виховний вплив, творчість, студентська молодь, національно-патріотичне виховання, хореографічне мистецтво.

Постановка проблеми. Сучасний світ вражає своїми змінами, реформами й перетвореннями. Щодня зростає потреба суспільства у формуванні творчої особистості, здатної до створення та засвоєння інновацій у будь-якій галузі. Лише творча особистість, яка орієнтується на інтенсивний розвиток, здатна до оновлення сучасного підприємства чи установи. Усе це зумовлює необхідність створення умов, важливих для розвитку й самореалізації кожної особистості. Одним із пріоритетних напрямів освіти всіх рівнів є розвиток творчого потенціалу дітей і молоді, збагачення їх духовного світу й соціального досвіду.

Творчий потенціал особистості – складна структура, що включає в себе природні задатки та творчі здібності, емоційну культуру, широку загальнокультурну ерудицію, світогляд, образне мислення, здатність моделювати різноманітні способи творчої діяльності тощо.

Завдання педагогіки вищої школи – спрямувати спеціаліста в завтрашній день, розвиваючи його творчий потенціал.

Аналіз актуальних досліджень. Проблемі підготовки творчого вчителя, розвитку творчого потенціалу особистості присвячено багато психолого-педагогічних наукових досліджень. Так, у свої працях, велику увагу творчому потенціалу особистості приділяли такі науковці, як: В. Андреев, Н. Кічук, П. Кравчук, А. Майданов; психолого-педагогічним аспектам формування творчого потенціалу майбутнього фахівця – В. Вербець, І. Драч, О. Жура, С. Олійник, С. Куценко, розвитку особистості у творчій діяльності – Л. Андрошук, В. Андреев, О. Матюшкін, О. Отич, В. Шубинський та ін. Особливої уваги заслуговують дослідники студентської молоді О. Дмитрієв, О. Мороз, Г. Костюк, які розглядають студентство як специфічну соціально-професійну групу.

Педагогічна технологія у своєму розвитку спирається на тезу, що студенти – це відносна спільність особистостей, зумовлена домінуючою єдністю мети й завдань у справі оволодіння професією, а також ідентичними організаційними структурами життєдіяльності, що забезпечують результативність впливу всіх факторів вузівського навчально-виховного процесу, який спрямований на формування творчого спеціаліста.

Метою нашої статті є обґрунтування значення “Танцювального марафону «Ми – українці!»” для розвитку творчого потенціалу студентської молоді.

Виклад основного матеріалу. Кожна особистість має яскраво виражений індивідуальний творчий потенціал, ефективним засобом розвитку якого є мистецтво. Безпосередня художньо-творча діяльність успішно сприяє розвитку образності мислення, прагненню до творчості як універсальної якості гармонійної особистості. Таким чином, вплив мистецтва на розвиток творчого потенціалу особистості зумовлений всією організацією педагогічного процесу, внаслідок якого формуються творчі здібності, виховується творче мислення, розвивається творчий потенціал. Мистецтво, надаючи вільному часу людини характер Високого Дозвілля, гармонізуючи й оздоровлюючи духовний світ людини, гуманізуючи, соціалізуючи й формуючи її творчий потенціал, слугує «творенню щастя» і радості її буття [7].

На нашу думку, в умовах вищого навчального закладу, де навчаються сотні/тисячі студентів на різних спеціальностях, серед усіх жанрів мистецтва об’єднуючим і найсприятливішим для розвитку творчого потенціалу є саме мистецтво танцю.

Творча функція хореографічного мистецтва особливо важлива. Її значимість полягає в тому, що безпосереднє спілкування зі світом прекрасного за допомогою хореографічних цінностей активізує людські емоції, викликає до життя творчу уяву, стимулює фантазію, пробуджує естетичні почуття, збагачує образне мислення, формує естетично розвинену особистість. [4]

Педагогічна цінність танцю, зазначає О. Отич, полягає в тому, що на його матеріалі можна успішно здійснювати цілісний підхід до розвитку підростаючого покоління; впливаючи на почуття, формувати інші сфери особистості: морально-естетичну; емоційно-вольову, інтелектуальну тощо. Таким чином, розвивальна функція хореографічного мистецтва полягає у його спроможності: забезпечувати гармонію фізичного й духовного розвитку особистості; сприяти вдосконаленню всіх її сутнісних сил, якостей і здібностей, зростанню її внутрішніх потенціалів; удосконалювати розумові процеси та творчу діяльність; розвивати пізнавальну та творчу активність людини, її емоційну чутливість, естетичні потреби й смаки; стимулювати прагнення до самовдосконалення як основи будь-якого розвитку [6].

Ураховуючи дані твердження, ми переконані, що підготовка майбутніх учителів, і хореографії в тому числі, потребує пошуку нових форм, методів і засобів навчання й виховання, які б забезпечили

професійне становлення та творчу реалізацію індивідуальності майбутнього фахівця.

Однією з таких форм є “Танцювальний марафон «Ми – українці!»”, який уже другий рік поспіль проводить кафедра хореографії і художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини разом зі студентською радою університету та Центром культури і дозвілля «Гаудеамус». Адже розвитку творчого потенціалу як дітей, так і молоді сприяє активна робота й у позанавчальний час.

Танцювальний марафон – це розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів хореографії, розвиток творчості та хореографічних здібностей студентів інших спеціальностей, популяризація танцювального мистецтва та благодійна акція. Уже не вперше студенти за допомогою хореографічного мистецтва під гаслом «Мистецтво заради миру!», за підтримки волонтерських організацій, збирають кошти тим, хто їх потребує.

У 2016 році в марафоні взяли участь близько 150 студентів університету всіх структурних підрозділів, об’єднаних у 12 команд одинадцяти факультетів та інституту. Майбутні педагоги, економісти, інженери, психологи, біологи, математики, філологи, історики під керівництвом наставників – студентів спеціальності хореографія різних курсів – підготували різножанрові танцювальні композиції, об’єднані єдиною патріотичною тематикою.

Для популяризації хореографічного мистецтва традиційно захід відбувається в Міжнародний день танцю, тож не дарма в ньому беруть участь усі, для кого танець, є частиною життя навіть на аматорському рівні.

Процедура організації доволі проста. За допомогою студентської ради та центру культури і дозвілля «Гаудеамус» інформація про проведення даного заходу була поширена по всіх факультетах університету. Існує величезна кількість студентів, які навчаються на різноманітних спеціальностях, але при цьому відчувають потребу у творчій самореалізації саме в галузі хореографії. Тож усі бажаючі мали можливість записатися до складу команд, що представляла певний структурний підрозділ.

Попередньо зі студентами, спеціальності «Хореографія», які мають спеціалізацію «Режисура хореографічно-виховних шкільних заходів» у межах дисципліни «Теорія та методика організації масових хореографічних заходів» було розроблено концепцію та продумано тематику заходу та його складових, де студенти мали можливість проявити творчість і вміння відстоювати власну думку. Дана група студентів складала основу організаційного комітету, тож студенти, проявляючи творчість та організаторські здібності, під керівництвом викладача, змогли втілити в практику знання з організації сценічних хореографічних заходів.

За місяць до «танцювального марафону» було сформовано команди, у яких було по 10 представників із певного факультету/інституту та по

2 студенти-хореографи, які були розподілені по командам методом жеребкування на організаційних зборах.

Кожна команда – це тимчасовий творчий колектив, який покликаний під керівництвом студентів-хореографів, і в даному випадку педагогів, за допомогою художньої творчості й мистецтва танцю виховувати своїх учасників, розвивати індивідуальні здібності й таланти, надавати їм широкі можливості для реалізації творчих поривань і самоствердження.

Розвиток творчого потенціалу відбувається на кожному етапі підготовки та участі в “Танцювальному марафоні «Ми – українці!»”. Вибір назви команди й загальна ідея її презентації, вибір сюжету та пошук і створення хореографічної лексики для танцювальних постановок; розробка хореографічної композиції, підбір музики та костюмів – усе це дає можливість розвитку творчого потенціалу всіх членів команди. Великих творчих зусиль потребує й безпосередня постановка хореографічних номерів, де майбутні хореографи повинні проявити себе не лише як балетмейстери та режисери, а й як педагоги, адже серед учасників команд лише невеликий відсоток тих, хто раніше займався бодай у шкільному танцювальному колективі.

Усі ці види діяльності дисциплінують, виробляють почуття відповідальності перед партнерами та глядачем, прищеплюють почуття колективізму, любов до танцю, і, нарешті, дають певні навички в донесенні думки. За допомогою хореографічних композицій студенти зуміли показати, яким є український народ: проникливим, вольовим і нескореним, сильним у боротьбі, який вміє широко кохати, цінує традиції своїх предків. Яскравим емоційним доповненням танцювальних номерів були костюми учасників та українські пісні, що яскраво підкреслювали ідейність хореографічних постановок. Тож даний захід має й величезний виховний вплив як на його учасників, так і на глядачів.

Надзвичайно масштабним і грандіозним став фінальний етап танцювального марафону, у якому взяли участь усі його учасники та який переріс у флешмоб, до якого долучились і глядачі.

Висновки. У процесі підготовки й участі в Танцювальному марафоні студенти отримують естетичні емоції, які відносять до «стенічних» емоцій, тобто емоцій, що стимулюють життєдіяльність людини, активізують, актуалізують і мобілізують її сили. Підкоривши собі інші емоції, охопивши всі складові психіки, естетична емоція допомагає інтелекту долати страх перед авторитетом встановленого й загальноприйнятого, і, здійснивши прорив інтелектуального поля в ділянці найбільшої напруги, вийти на простір ефективного та плідного пошуку.

Кожний хореографічний витвір вимагає від учасників емоційності, творчої активності, мобілізації всіх фізичних і духовних сил кожного з них і хореографів передусім. Хоч варто зазначити, що даний захід має величезне як розвивальне, так і виховне значення для всіх його учасників. Колективна робота, яка спрямована на досягнення певної мети за умови

максимальної реалізації у творчій діяльності дає свої колосальні результати. Такий творчий досвід звільняє від комплексів, навіювань, додає впевненості, розвиває нахили й таланти студентів.

Звичайно, творча діяльність складна й багатогранна, проте цікава й захоплююча. Тільки творчість спонукає студента здійснювати безперервний пошук, робити власний вибір, брати на себе відповідальність за результат своєї творчої роботи та розвивати власний творчий потенціал [1].

Професійний розвиток людини відбувається водночас з її особистісним розвитком. Як стверджує академік І. Зязюн, в їх основу покладено принцип саморозвитку, який детермінує здатність особистості трансформувати власну життєдіяльність на предмет практичного перетворення, що призводить до вищої форми життєдіяльності особистості – творчої самореалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрощук Л. М. Розвиток творчого потенціалу в процесі постановки творчого проекту як аспект професійної підготовки майбутнього вчителя хореографії / Л. М. Андрощук // Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Умань, 23–24 травня 2014 р.) / ред. кол. О. В. Дудник, Л. М. Андрощук. – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2014. – С. 7–12.
2. Волошук І. С. Науково-педагогічні основи формування творчої особистості / І. С. Волошук. – К. : Пед. думка, 1998. – 160 с.
3. Дудік А. О. Розвиток творчого потенціалу студентів педагогічних спеціальностей ВНЗ [Електронний ресурс] / А. О. Дудік. – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN17/12daovnz.pdf>
4. Куценко С. В. Жанрова різноманітність народно-сценічного танцю як засіб розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії / С. В. Куценко // Проблеми підготовки сучасного вчителя : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань : ПП Жовтий О.О., 2010. – Випуск 2. – С. 154–159.
5. Мистецтво у розвитку особистості : монографія / за ред., передмова та післямова Н. Г. Ничкало. – Чернівці : Зелена Буковина, 2006. – 224 с.
6. Отич О. Розвиток творчої індивідуальності особистості засобами хореографічного мистецтва [Електронний ресурс] / О. Отич. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/OD/2010_2/10OOMZHM.pdf
7. Смерж Л. О. Мистецтво як засіб формування творчого потенціалу і задоволення потреби щастя [Електронний ресурс] / Л. О. Смерж. – Режим доступу : http://ebk.net.ua/Book/ethics/smorzh_estetika/part10/1007.htm

РЕЗЮМЕ

Гекалюк Л. Ю. Развитие творческого потенциала студенческой молодежи средствами хореографии во время проведения "Танцевального марафона «Мы – Украинцы!»".

В статье исследуется вопрос развития творческого потенциала студенческой молодежи средствами хореографии. Изучается актуальность исследуемой проблемы в студенческой среде, а именно значение хореографического искусства в развитии творческого потенциала студенческой молодежи.

В частности описывается опыт проведения "Танцевального марафона« Мы – Украинцы!»" в Уманском государственном педагогическом университете имени Павла Тычины, в котором принимают участие студенты всех факультетов университета не зависимо от специальности. Акцентируется внимание на развивающем и воспитательном значении данного мероприятия для студентов всех специальностей и в первую очередь для студентов-хореографов.

"Танцевальный марафон«Мы – Украинцы!»" рассматривается как одна из форм обучения и воспитания, которая обеспечивает профессиональное становление и творческую реализацию индивидуальности будущего специалиста. В статье рассматриваются все стороны такого Танцевального марафона, это: развитие творческого потенциала будущих учителей хореографии и режиссеров массовых хореографических мероприятий, развитие творчества и хореографических способностей студентов других специальностей, популяризация танцевального искусства, благотворительная акция, национально-патриотическое, нравственное и эстетическое воспитание.

***Ключевые слова:** творческий потенциал, танцевальный марафон, воспитательное воздействие, творчество, студенты, национально-патриотическое воспитание, хореографическое искусство*

SUMMARY

Gekaliuk L. Development of students' creative potential by means of choreography during the "Dance marathon "We are Ukrainians!"

The paper explores the development of students' creative potential by means of choreography. We study the problem of the relevance of the researching problem among the students, namely the value of choreographic art in the development of the creative potential of student youth.

In particular, it describes the experience of the "Dance marathon "We are Ukrainians" in Uman State Pedagogical University named after Pavlo Tychnya, in which students of all faculties of the University, regardless to specialty, take part. The attention is focused on developing and educational importance of this event for the students of all disciplines and especially for students-choreographers.

"Dance Marathon "We are Ukrainians!" is viewed as a form of training and education, which provides professional development and creative implementation of the personality of the future specialist. The aspects of dance marathon the article deals with are: the development of the creative potential of the future choreography teachers and stage directors of mass dance events, the development of students' creativity and choreographic abilities of other specialties, the popularization of the art of dance, charity events, the national-patriotic, moral and aesthetic education.

***Key words:** creativity, dance marathon, nurturing, creativity, students, national-patriotic education, choreographic art*